

Protokół X-go Zjazdu Delegatów Związku Polskich Zrzeszeń Technicznych

Warszawa, 24 listopada 1929 r.

Przewodniczył p. Prezes Inż. St. Rybicki.

Obecni Delegaci:

I. Zarząd: 1. Prezes St. Rybicki, 2. Wice-prezes A. Kamiński, 3. Wice prezes St. Rodowicz, 4. Sekretarz Generalny J. Różański, 5. K. Dutczyński, 6. W. Maćkowiak.

II. Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie: St. Rodowicz, 7. St. Manduk, J. Różański.

III. Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie: 8. A. Broniewski.

IV. Związek Polskich Inżynierów Kolejowych: 9. W. Gąsowski.

V. Krakowskie Towarzystwo Techniczne: 10. L. Nitsch.

VI. Stowarzyszenie Elektryków Polskich: 11. R. Podoski, 12. K. Straszewski.

VII. Polskie Stowarzyszenie Inżynierów i Techników woj. Śląskiego: A. Kamiński, 13. E. Górkiewicz.

VIII. Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych: A. Kamiński, E. Górkiewicz, 14. St. Czarnocki, 15. J. Bolechowski.

IX. Stowarzyszenie Techników w Sosnowcu: 16. St. Gądomski.

X. Stowarzyszenie Techników Polskich w Wilnie: 17. J. Olszewski.

XI. Stowarzyszenie Inżynierów i Architektów w Poznaniu: 18. Wł. Twardowski, W. Maćkowiak.

XII. Stowarzyszenie Techników w Poznaniu: 19. I. Kaczmarek, 20. H. Macuzel.

XIII. Związek Inżynierów Drogowych: 21. Wł. Tryliński.

XIV. Wołyńskie Stowarzyszenie Techników w Łucku: 22. W. Bielicki.

XV. Stowarzyszenie Techników Polskich w Bydgoszczy: 23. P. Lisiecki.

XVI. Związek Techników Polskich w Częstochowie: 24. M. Jasiński.

XVII. Stowarzyszenie Techników Polskich w Toruniu: 25. C. Wojciechowski.

XVIII. Koło Techników w Starachowicach: 26. St. Brzostowicz.

XIX. Stowarzyszenie Techników w Grudziądzu: 27. W. Markowicz.

Razem 27 delegatów, reprezentujących 18 Stowarzyszeń i Zarząd Związku.

Otworzył Zjazd p. Prezes St. Rybicki poświęcając przemówienie swe wspomnieniu zgasłego skarbnika i długoletniego delegata ś. p. Inż. Ksawerego Gnoińskiego, podkreślając znaczenie ciosu, jaki spotkał Związek przez śmierć jednego z wybitniejszych działaczy na uiwie społecznej wśród techników.

Przemówienie p. Prezesa Rybickiego zostało wysłuchane w skupieniu przez powstałych delegatów.

I. P. Wice-prezes St. Rodowicz zdaje sprawę z V-go Kongresu Prasy Technicznej i Zawodowej, który odbył się w r.b. w Hiszpanji. Z ramienia Polski wzięli udział pp.: Dyrektor Urzędu Patentowego St. Czaykowski, Prezes Sekcji Polskiej i Wice-prezes Federacji Inż. A. Pawłowski, Inż. St. Rodowicz i kpt. inż. Ziemiński. Z najważniejszych sukcesów, odniesionych przez delegację polską, która jednocześnie występowała w imieniu FIS'a, należy podkreślić przyznanie języka polskiego za jeden z języków do porozumiewania się na Kongresie, na równi z angielskim, francuskim, niemieckim, włoskim i hiszpańskim, tak, że sprawozdanie z Kongresu będzie również drukowane i w języku polskim. Jest to pierwszy wypadek, gdy na Kongresie Międzynarodowym uznano język polski za równorzędny z innymi.

Drugim sukcesem było przyznanie 2 Bibliotekom Polskim we Lwowie i w Warszawie prawa otrzymywania wszystkich periodyków całego świata bezpłatnie. Oczywiście prócz tego nawiązano serdeczny kontakt z hiszpańskimi sferami rządowymi i technicznymi.

II. Sprawa obowiązującej prenumeraty czasopism.

Referuje p. Rodowicz. W wielu Stowarzyszeniach istnieje przymus prenumeraty czasopism. Niestety tym przymusem nie są objęte wszystkie Stowarzyszenia. Istnieje cały szereg techników, którzy nie prenumerują żadnych czasopism. W celu rozwoju polskiego piśmiennictwa technicznego przez zwiększenie ilości prenumeratów, proponuje Zarząd wprowadzić we wszystkich Zrzeszeniach wchodzących w skład Związku przymus prenumeraty choć jednego pisma technicznego. W Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie istniał przymus prenumeraty „Przeglądu Technicznego”. Ponieważ jednak Stowarzyszenie łączy cały szereg techników o różnych specjalnościach, przeto Rada zwróciła się do czasopism z zapytaniem, czy można prenumerować masowo czasopisma w ulgowej prenumeracie dla swych członków. Cały szereg czasopism podało swe ulgowe prenumeraty. Wobec powyższego Zarząd proponuje: Wprowadzić przymus prenumeraty z tem, że każdy członek Związku, prócz organu Związku „Wiadomości Związku P. Z. T.”, prenumeruje jedno lub więcej pism fachowych, w ulgowej prenumeracie, za pośrednictwem swych Stowarzyszeń. Będzie to miało jeszcze tę dodatnią stronę, że umożliwi wielu członkom prenumerowania paru pism interesujących go, co obecnie, z powodu wysokich cen prenumeraty, sprawiało już trudności.

W dyskusji delegaci wypowiadali się za wnioskiem, przedstawiali jednak trudności powzięcia uchwał już na obecnym Zjeździe, wobec konieczności przeprowadzenia odpowiednich uchwał przez Walne Zebrania Stowarzyszeń. Prócz tego prosili uzupełnić spis czasopism między innymi przez uzyskanie ulgowej prenumeraty „Inżynierji Rolnej”. Prócz tego proszono, aby Sekretariat Związku rozesłał spis czasopism z wykazaniem projektowanych opłat.

Uchwalono uznać sprawę przymusowej prenumeraty choć jednego czasopisma za moralny obowiązek i polecić delegatom, aby dołożyli starań do przeprowadzenia odpowiednich uchwał w łonie swych Zrzeszeń na Walnych Zebraniach.

III. Sprawa słownika technicznego.

Referuje p. Prezes Rybicki, Potrzebę wydania słownika technicznego we wszystkich językach słowiańskich, z dołączeniem jednego lub dwóch języków zachodnio-europejskich, uznał IV-ty Kongres FIS'a w Poznaniu za rzecz pilną, jako pierwszy etap zbliżenia między narodami słowiańskimi.

Wydanie słowników umożliwi korzystanie i zaznajamianie się z literaturą techniczną innych krajów słowiańskich.

Zarząd, wobec powyższego, zwołał Komisję przy udziale delegatów Akademji Nauk Technicznych. Ustalono następujący szemat prac: Specjalne Komisje Fachowe wybiorą odpowiednie terminy w języku niemieckim i francuskim.

Zestawione terminy zostaną rozesłane do Zrzeszeń w celu znalezienia odpowiedników polskich. Termina te będą ułożone nie w porządku alfabetycznym, a podług działów i poddziałów, przyjętych przez Akademię Nauk Technicznych. Spisy terminów będą numerowane. Po uzgodnieniu i zafiksowaniu polskich odpowiedników będzie wydana w Polsce polska część słownika.

Spisy terminów zostaną przesłane do innych narodów Słowiańskich, które podług tego samego szematu i zachowując tę samą numerację wydadzą swe części słownika.

W dyskusji podniesiono sprawę trudności finansowych i sprawę wydawania przez różne Ministerstwa swych słowników, mogących się później różnić od słownika Związku. W odpowiedzi podkreślono znaczenie uznania słownika Związku przez A. N. T.

Zdecydowano uznać potrzebę wydania słownika i powierzyć Zarządowi pracę nad zwołaniem Komisji, zbieraniem funduszków na ten cel, uzyskując poparcie Rządu, przemysłu i poszczególnych jednostek. Zawiadomić wszystkie Ministerstwa o podjętej pracy, aby uzgodnić wydawane słowniki.

IV. Sprawa popularyzacji wiedzy technicznej.

Referuje p. Rodowicz. Na wstępie przedstawia zbyt słaby rozwój czytelnictwa wśród techników. Podkreśla, że wielkie zagadnienia techniczno-gospodarcze znajdują zbyt mało oddźwięku, ponieważ technicy za mało się temi sprawami interesują.

Aby zaradzić tym brakom powstała myśl, aby zorganizować odczyty, w których będą poruszane i omawiane naciekawsze artyku-

łu pism zagranicznych z oświetleniem gospodarzem postępu technicznego. Poza tem proponuje, aby krótkie wzmianki z podaniem źródła drukować w „Wiadomościach”.

Poza tem proponuje przekształcić „Wiadomości” z miesięcznika na tygodnik. Pociągnie to za sobą koszta, lecz te dodatkowe koszta na działalność naukowo techniczną przypuszcza, że będzie mogło pokryć Stowarzyszenie Techników Polskich w Warszawie ze specjalnych wpływów, uzyskanych od opłat członków wspierających.

W dyskusji wypowiedzieli się: p. Gąssowski przeciw reorganizacji „Wiadomości”, p. Nitsch i p. Straszewski popierając wywody referenta.

W rezultacie zdecydowano: wyrazić zgodę na przekształcenie „Wiadomości” na dwu lub tygodnik i drukowanie kroniki technicznej w miarę posiadanych środków, pociągając do współpracy jak najszersze warstwy techników zrzeszonych.

Prócz tego na wniosek p. Podoskiego przekazano Zarządowi sprawę popierania miesięcznika „Naukowa Oświata”.

V. Preliminarz budżetowy na r. 1930.

P. Rodowicz, wobec śmierci Skarbnika ś. p. Gnoińskiego, przedkłada Zjazdowi, w imieniu Zarządu, preliminarz budżetu:

WYDATKI		WPLÝWY	
Sekretariat	10 000.—	Składki 6 000 × 4	24 000.—
„Wiadomości” . . .	15 000.—	Zaległe	2 000.—
„F. I. S.”	3 000.—	Wydawnictwa . . .	2 000.—
	<u>28 000.—</u>		<u>28 000.—</u>

W dyskusji p. Olszewski podkreśla, że jest zdziwony faktem, że za druk referatów na Zjazd każe Redakcja „Wiadomości” sobie płacić.

Po wyjaśnieniach p. Prezesa Rybickiego, że wydrukowano referaty za pieniądze Zrzeszeń, zgłaszających referaty, gdyż środków na druk nie było, preliminarz budżetu został przyjęty.

Prócz tego powzięto następującą uchwałę, zgłoszoną przez p. Gąssowskiego:

X ty Zjazd Delegatów Związku P. Z. T., wychodząc z założenia, że tylko wspólna praca wszystkich inżynierów i techników polskich może przyczynić się do rozkwitu polskiej nauki technicznej i rozwoju naszych Stowarzyszeń Technicznych, uważa za moralny obowiązek wszystkich techników przystąpienie do istniejących Stowarzyszeń technicznych.

VI. Sprawa utworzenia Okręgowych Rad Gospodarczych.

Referuje p. Prezes Rybicki. Projekt utworzenia Okręgowych Rad Gospodarczych i Centralnej Rady z udziałem przedstawicieli Okręgowych Rad w drodze przymusu, opracowany przez Lwowską Radę Zrzeszeń Gospodarczych został złożony p. Ministrowi Kwiatkowskiemu. P. Minister odniósł się przychylnie do idei decentralizacji. Zdecydowano opracować Statut Okręgowych Rad i rozpatrzyć na następnym Zjeździe.

VII. Sprawy FIS'a.

P. Prezes Rybicki odczytuje wnioski polskie przyjęte przez Kongres FIS'a.

W dyskusji p. Górkiewicz podkreślił znaczenie udzielania praktyk wakacyjnych studentom, co stanowi propagandę naszego przemysłu.

VIII. Sprawa współpracy z Rządem.

Referuje p. A. Kamiński. Podkreśla, że Rząd przy decydowaniu spraw technicznych pomija częstokroć sfery techniczne i Związek, jako ich wyraziciela. Zarząd zastanawiał się nad sposobami uzdrowienia sytuacji i zdecydował odwołać się w tej sprawie do Zjazdu Delegatów, prosząc o wytyczne postępowania.

Następnie podkreśla znaczenie, że Związek nie jest prawnie uznany przez Rząd. W związku z tą sprawą wystosowała Izba Inżynierska we Lwowie list do Związku prosząc zająć się sprawą pomijania stanu technicznego przy powoływaniu przedstawicieli do różnych instytucyj (Rada Gospodarcza, Wojewódzkie Rady Wodne). Izba uważa, że jest to konsekwencją niezorganizowania inżynierów prawnie w jednolitą reprezentację.

Następnie odczytuje wniosek Stowarzyszenia Techników w Poznaniu:

X-ty Zjazd Delegatów Z. P. Z. T. zechce uchwalić:

a) Upoważnimy Zarząd Z. P. Z. T. do delegowania swych zastępców do Rad i Komisyj Ministerjalnych. Członków do poszczególnych Komisyj fachowych wydeleguje Zarząd Związku Z. P. Z. T. w porozumieniu ze Stowarzyszeniami zrzeszonymi. Delegat nie może być urzędnikiem państwowym lub samorządowym.

b) Do czasu zorganizowania delegacji grup fachowych przy Zarządzie Związku Z. P. Z. T. upoważnimy Zarząd Związku do zwoływania w razie potrzeby lub na wniosek Stowarzyszeń komisyj fachowych, składających się z delegatów grup fachowych poszczególnych Zrzeszeń.

Wywiązała się gorąca dyskusja. P. Rodowicz wypowiada się, aby dążyć do ustawowego przymusu uznania Związku, jako reprezentacji sfer technicznych, i przyznania im ustawowo przedstawicielstwa w różnego rodzaju doradczych organach, jak różne Rady przy Ministerstwach i t. p.

P. Rybicki podkreśla niewykonalność tego, ponieważ Związek jest dobrowolną instytucją, mogącą się w każdej chwili zlikwidować. Ustawowo zabezpieczone są przedstawicielstwa dla różnego rodzaju Izb, uznanych za półoficjalne organa; — instytucje tworzone przymusowo na podstawie ustaw i likwidowane w wypadku zniesienia ustawy w drodze ustawodawczej.

Następnie podkreśla, że obawa przed żydami, wobec ich wielkiej ilości w naszym fachu, jest urojona. Wyraża się przeciw wnioskowi Stowarzyszenia Techników w Poznaniu, gdyż nie widzi możliwości ich zrealizowania. P. Kaczmarek cofa wniosek Stowarzyszenia Techników w Poznaniu i wypowiada się przeciw tworzeniu Izb Inżynierskich, uważając Związek za instytucję dobrze zorganizowaną i mającą duże widoki rozwoju.

Następnie wypowiadali się prawie wszyscy delegaci, zgadzając się, że pomijanie stanu technicznego przy decydowaniu spraw technicznych, jest stanem nienormalnym.

Różnice zdań dotyczyły środków zaradczych. Część uważała, że należy dążyć do utworzenia Izb Inżynierskich. Wysłunięto projekt reorganizacji Związku, jako Związku ugrupowań fachowych z Centralną Izbą Inżynierską u szczytu. Inni wypowiadali się za koniecznością uzyskania prestig'u u władz i przymusu ustawowego w celu zwracania się w kwestjach dotyczących techniki do Zrzeszeń Technicznych. Jeszcze inni wypowiadali się za utworzeniem jednolitego Towarzystwa i wywalczeniem należnego stanowiska. Zdecydowano powołać Komisję.

Dyrektywa: Jakich środków użyć, aby zabezpieczyć należyty wpływ Zrzeszeniom, należącym do Związku, taki aby decyzje Rządu w sprawach technicznych zapadały dopiero po zasięgnięciu opinii polskich inżynierów i przychylnem zbadaniu tychże.

Do Komisji powołano:

p. Prezesa Rybickiego,

3 członków z Warszawy, 1 członka ze Śląska, 1 członka z Poznania, 1 członka z Krakowa, 1 członka ze Lwowa, 1 z Wilna.

IX. Sprawa projektowanego uprawnienia Harrimana.

Referuje uproszony przez Zarząd p. Prof. Podoski i odczytuje wnioski Zarządu. Po dyskusji i uzupełnieniu motywów, zostają wnioski przyjęte. (Patrz „Wiadomości Związku P. Z. T.“ Nr. 9—10—11 1929 r., str. B—88).

X. Sprawa mieszkaniowa.

Referuje p. Różański przedstawiając ostatnie tendencje, panujące wśród sfer rządzących, a ujawniane na ostatnich odbytych naradach. Obecnie tendencje dążą do:

1) podniesienia komornego w starych domach do stanu przedwojennego (uwzględniając mnożniki drożyzniane),

2) zmniejszenia komornego w nowych domach przez racjonalne i tanie budowanie z zapewnieniem tanich kredytów długoterminowych,

3) ożywienie ruchu budowlanego przez stworzenie funduszu budowlanego (podatek lokalowy, podatek od spirytusu i t. p.).

Zgłosiło wnioski Krakowskie Towarzystwo Techniczne.

Zostaje odczytany wniosek p. Gadomskiego:

Zagadnienie mieszkaniowe w Polsce było przedmiotem referatu na Zebraniu Stowarzyszenia Techników w Sosnowcu w dniu 22 b. m., opartego na wszystkich koncepcjach, które znalazły swój wyraz w ostatnich euuncjacjach na terenie Izb Przemysłowo-Handlowych, Stowarzyszenia Gospodarczego Przemysłowców Budowlanych i t. p. Po dyskusji powzięto rezolucję, którą zdecydowano przedstawić na dzisiejszem zebraniu, a która brzmi jak następuje:

1) Uznać sprawę natychmiastowej energicznej budowy tanich osiedli robotniczych za nader doniosłą i niezbędną dla normalnego rozwoju przemysłu w Zagłębiu Dąbrowskiem.

2) Uzać sprawę zaopatrywania robotników w tanie własne mieszkania za sprawę niezbędną dla uzdrowienia obecnych tu nie-normalnych stosunków społecznych i przeciwdziałaniu istniejącym niewątpliwie prądom wywrotowym.

Dodatkowy dezyderat lokalny. Wobec braku zaofiarowania placów pod budowę ze stron osób prywatnych, byłoby nader wskazane, by inicjatywę w zaofiarowaniu placów pod osiedla powzięły Władze Państwowe, przyczem place budowlane z terenów państwowych winny być sprzedane, ewentualnie przy spłacie ratami bezrolnym pracownikom przemysłowym na własność na mocy ustawy o reformie rolnej ze względu na naturalną dążność ludności do własności obcą zaś jej jest dążenie do budowania się na gruntach dzierżawionych".

Po krótkiej dyskusji zdecydowano:

wnioski przekazać Krakowskiemu Towarzystwu Technicznemu do uzgodnienia, a następnie rozesać do Stowarzyszeń w celu zebrania ich opinji i zwołać specjalny Zjazd Fachowców w sprawie mieszkaniowej z udziałem ekonomistów, do Krakowa lub Warszawy.

Dodatkowo wyrażono życzenia, aby zbadać stan sprawy mieszkaniowej na Śląsku (wniosek p. Trylińskiego).

Kwestjonariusz w sprawie mieszkaniowej (dotyczy zbierania statystycznych danych) przekazano Zarządowi.

XI. Sprawa projektowanej Ustawy o wykonywaniu zawodu przez inżynierów meljorantów.

Referuje p. Prezes Rybicki. Koło Meljorantów przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie wystąpiło do Ministerstwa Robót Publicznych z projektem Ustawy o uprawnieniach inżynierów meljorantów. Wobec protestu i odpowiedniego wniosku Stowarzyszenia Techników w Poznaniu, Zarząd rozesał projekt Ustawy i wniósł na porządek obrad Zjazdu. Za projektowaną Ustawą wypowiedziało się Krakowskie Towarzystwo Techniczne.

Przeciw Stowarzyszeniu Techników w Sosnowcu, Związek Inżynierów Kolejowych, Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie, Stowarzyszenie Techników w Poznaniu.

Polskie Towarzystwo Politechniczne we Lwowie wypowiada się za ustawowem uregulowaniem uprawnień inżynierów wogóle.

Stowarzyszenie Techników w Poznaniu zgłosiło następujący wniosek:

„Stow. Techników w Poznaniu uważa, że Zarząd Związku P. Z. T. niepotrzebnie przedkładał wniosek jego zrzeszonym Stowarzyszeniom do wiadomości i orzeczenia się ponieważ już VI. Zjazd Delegatów Związku P. Z. T. uchwalił w dniu 27 listopada 1927 r.:

„że uprawnień inżynierów nie należy ustalać ustawowo, gdyż to spowoduje skrzepowanie inicjatywy zdolnych jednostek“.

Wobec dalszej uchwały VI. Zjazdu Delegatów Związku P. Z. T. dnia 27 listopada 1927 r.:

„że jedynie Związek P. Z. T., jako łączący wszystkie zorganizowanych Techników Polskich, władny jest do reprezentowania ogółu techników polskich wobec Władz i Instytucji“ — proponujemy następującą uchwałę:

X-ty Zjazd Delegatów prosi Zarząd Związku, aby zgodnie z wolą Zrzeszonych Stowarzyszeń wyrażonych uchwałą z dnia 27 listopada 1927, podjął interwencję u miarodajnych czynników i starał się nie dopuścić do opracowania ustaw sprzecznych z opinią Związku. W sprawie projektu ustawy o przysięgłych inżynierach meljoracyjnych prosi się o rychłą interwencję”.

Po dyskusji zdecydowano: wypowiedzieć się przeciw projektowanej Ustawie i zakomunikować o tem Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie.

XII. Komunikaty Zarządu.

A. p. A. Kamiński zawiadamia, że ostatnio zaczyna się poważnie mówić o założeniu III-iej Politechniki i prosi Zjazd w imieniu Stowarzyszenia Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych o wypowiedzenie się.

Zgłasza następujący wniosek p. Gadomski:

„W imieniu Stowarzyszenia Techników w Sosnowcu oświadczam się przeciwko temu nietylko ze względów merytorycznych, które znalazły wyraz w jednym z Nr.Nr. „Nowin Technicznych“ i które uważam za bardzo poważne i słuszne pomimo wywodów, niewątpliwie, stronnicych w „Polonji“, ale i to przedewszystkiem ze względu na te ostatnie, ze względów politycznych, bo popiera to partykularyzm prowincjonalny, przeciwdziała istotnemu przenikaniu się wzajemnemu poszczególnych części naszego Państwa, bo Śląsk nie będzie przychylnie patrzył na przybyszów z innych stron Polski i nie stawia należytych tam dalszemu ugruntowywaniu się poczucia odrębności dzielnicowej (autonomicznej), bezwzględnie szkodliwej dla spójności i jednolitości Państwa i wręcz groźnej dla naszej przyszłości mocarstwowej. Gdyby przyszło do kreowania nowej uczelni politechnicznej, to już raczej wypowiedziałbym się za dodaniem paru, możliwie w ograniczonej ilości, wydziałów do Akademii Górniczej w Krakowie, chociaż nie uważam tego wcale za konieczne i potrzebne”.

Po dyskusji zdecydowano powołać Komisję z udziałem przedstawicieli Wyższych Uczelni, Świata Gospodarczego i Zrzeszeń Technicznych: Związku i Stow. Polskich Inżynierów Górniczych i Hutniczych. Sprawa jest bardzo pilna. Komisja ma się wypowiedzieć czy potrzebna jest III-cia Politechnika i ma się wypowiedzieć, co do miejsca ugruntowania Politechniki.

B. Wpłynęło podanie nowopowstałego Stowarzyszenia w Skarżysku. Statut jest odpowiedni lecz brak spisu członków. Zdecydowano zażądać spisu członków i zarządzić pisemne głosowanie.

XIII. Miejsce i termin przyszłego Zjazdu.

Zjazd zdecydowano odbyć na wiosnę 1930 r. Miejsce nie zostało ustalone, a pozostawione do decyzji Zarządowi.

Na tem Zjazd zamknięto.

„FORTIS”

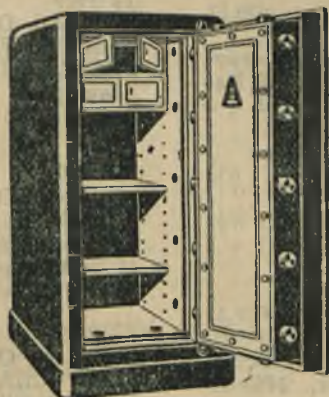
Krajowa Fabryka Kas i Konstrukcyj Stalobetonowych

Sp. z o. o. w Warszawie

TOWAROWA 33

Tel. 257-31

Adr. tel. „FORTIS”

JEDYNA FABRYKA W POLSCE

produkująca **kasy, drzwi skarbcowe,**

i t. p. ubezpieczenia wyłącznie

z betonu

pg. patentu S. A. „Troate” w Bazylei,

nieczułe na ogień i włamanie.

SKARBCE BANKOWE

Szafy betonowe ogniotrwałe

KATALOGI i OFERTY GRATIS i FRANKO.

Wystawa model „ICAR” Hotel Europejski tel. 32-23.

Polska Bibliografia Techniczna.

- P** 1929 668.3
B Przgl. Org. Nr. 6.
T BORNSTEIN MICHAŁ inż. Harmonizacja aparatury w przemyśle chemicznym (odczyt wygł. na 3-ciem posiedzeniu Sekcji Chemicznej przy Instytucie Naukowej Organizacji w dn. 14 kwietnia 1929) 4360 sł. + 12 rys.
- P** 1929 629.11
B Przgl. Org. Nr. 6.
T KUNICKI A. inż. Kontrola utrzymania samochodu według metod Naukowej Organizacji Pracy. 660 sł. + 1 rys.
- P** 1929 653
B Przgl. Org. Nr. 6.
T WINNICKI TADEUSZ inż. O wydajność pracy maszynistek. 780 sł. + 3 rys.
- P** 1929 651.37
B Przgl. Org. Nr. 6.
T CHOROL HEN. O nowoczesnej organizacji pracy biurowości. 2440 sł.
- P** 1929 063.331
B Przgl. Org. Nr. 7.
T DRZEWIECKI P. IV Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji. 1000 sł.
- P** 1929 808.3
B Przgl. Org. Nr. 7.
T Przemówienie H. Emersona na zebraniu polsko-amerykańskiej Izby Przemysłowo-Handlowej w New-Yorku. 1020 sł.
- P** 1929 658.01(438)
B Przgl. Org. Nr. 7.
T KUCHARZEWSKI A. inż. członek Instytutu Naukowej Organizacji. Amerykańskie metody kierownictwa w Polsce. 940 sł.
- P** 1929 651
B Przgl. Org. Nr. 7.
T TOMASZEWICZ ST. insp. Woj. Warsz. System bezdziennikowy i jego wpływ na pracę w urzędach administracyjnych I instancji. 1590 sł. + 3 rys.
- P** 1929 158 : 385
B Przgl. Org. Nr. 7.
T STANISZEWSKI A. Wyniki dotychczasowych badań psychotechnicznych motorniczych i szoferów poznańskiej kolei elektrycznej (referat wygł. na II Pol. Zjeździe Nauk Org. w Warszawie — maj 1928 r. 1200 sł.
- P** 1929 613.6
B Przgl. Org. Nr. 8.
T KARAFFA - KORBUTT KAZIMIERZ prof. dr. (Zakład Higieny Uniwersytetu Wileńskiego). O klasyfikacji szkodliwości pracy zawodowej 3100 sł.
- P** 1929 647(73)
B Przgl. Org. Nr. 6, 7 i 8.
T SPACEK STANISŁAW. Reforma administracji w St. Zjednoczonych (z czesk. oprac. E. Czarnecki). 5420 sł. + 1 tab.
- P** 1929 331 : 304
B Przgl. Org. Nr. 9.
T LE CHATELIER HENRY prof. Organizacja pracy a kwestja socjalna (referat zgłosz. na IV Międzynarodowy Kongres Naukowej Organizacji w Paryżu, czerwiec 1929). 4800 sł.
- P** 1929 331 : 66(438)
B Przgl. Org. Nr. 9.
T BORNSTEIN M. inż. Naukowa organizacja w przemyśle chemicznym w Polsce w okresie 1924—1928 r. (referat wygł. na IV Międzynarodowym Kongresie Naukowej Organizacji w Paryżu, czerwiec 1929 r.). 1500 sł. + 11 rys.
- P** 1929 331 : 69
B Przgl. Org. Nr. 9.
T HAUSWALD EDWIN prof. Program kursu nowoczesnej organizacji robót budowlanych dla przodowników i rzemieślników. 500 sł.
- P** 1929 331 : 6(45)
B Przgl. Org. Nr. 9.
T SENIO Wielka organizacja służąca sprawie rozwoju i udoskonalenia przemysłu. 1100 sł.

- P 1929 331(07)
 B Przgl. Org. Nr. 9.
 T MILESKI WACŁAW. Nauka o organizacji. 1760 sł.
- P 1929 156.331
 B Przgl. Org. Nr. 9.
 T LE CHATELIER HENRY prof. Rola zdrowego rozsądku a organizacja pracy. 3300 sł.
- P 1929 331
 B Przgl. Org. Nr. 9.
 T BIEGELEISEN BRONISŁAW dr. inż. Postępy naukowej organizacji pracy od czasu Taylora. 4620 sł. + 9 rys. + 3 tab.
- P 1929 331
 B Przgl. Org. Nr. 9.
 T LANDAUER EDMUND dr., sekretarz gen. Międz. Kom. Nauk. Org. Zasady na drodze racjonalizacji. 1100 sł.
- P 1929 331
 B Przgl. Org. Nr. 9.
 T LANDAUER ED. gen. sekretarz Międz. Kom. Nauk. Org. Uwagi w sprawie utworzenia i programu działania komitetów narodowych. 1940 sł.
- P 1929 331
 B Przgl. Org. Nr. 9.
 T CLARK WALLACE inż. doradca Nowy York. Co daje naukowa organizacja przemysłowcowi. 1210 sł.
- P 1929 331.06
 B Przgl. Org. Nr. 9.
 T PUNICKI STANISŁAW mag. praw i nauk ekon. Propaganda naukowej organizacji a Powszechna Wystawa Krajowa w 1929 r. w Poznaniu. 1250 słów.
- P 1929. 606.4(438 Poznań) „1928”
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T MIKOŁAJCZYK LEON. Finanse Powszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. 800 sł. + 6 rys. + 2 tab.
- P 1929. 69:606.4(438 Poznań) „1928”
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T Stoisko Stowarzyszenia Zawodowego Przemysłowców Budowlanych na P. W. K. 560 sł. + 1 rys.
- P 1929. 692.5
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T Koszty ogólne w przemyśle budowlanym. 1250 sł. + 1 rys.
- P 1929 333.32
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T DYŻEWSKI A inż. Budownictwo mieszkaniowe, a chwila obecna. 730 sł.
- P 1929. 691.3
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T ZENCZYKOWSKI W. inż. Próby betonu z łuczniem i żwirem, wykonane w celu ustalenia właściwego składu. 510 sł. + 1 rys. + 3 wykr. + 6 tab.
- P 1929. 692.5
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T Analiza kosztu M₃ budynku. (Komis. Badań Konjunktur Gospodarczych przy Centr. Gosp. Przem. Bud.). 270 sł. + 3 rys. + 3 tab.
- P 1929. 691.911
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T Ciekawe wypadki zastosowania rusztowań drabinowych. 170 sł. + 8 rys.
- P 1929. 626.84
 B Przgl. Bud. Nr. 4.
 T Rozwój nawodnień sztucznych w Meksyku. 180 sł. + 1 rys.
- P 1929. 333.32
 B Przgl. Bud. Nr. 5.
 T MARTENS GUSTAW. Finansowanie budowy mieszkaniowej. 1030 sł.
- P 1929. 69(438)
 B Przgl. Bud. Nr. 5.
 T DZIEDZIUL A. Błędne drogi budownictwa polskiego. 1320 sł.
- P 1929. 69(438)
 B Przgl. Bud. Nr. 5.
 T Polityka budowlana. 2350 sł. + 1 tab.
- P 1929. 33(063)
 B Przgl. Bud. Nr. 5.
 T Pierwszy Zjazd Ekonomistów Polskich w Poznaniu. 2260 sł.
- P 1929. 69:658.7
 B Przgl. Bud. Nr. 5.
 T M. Ułatwienia w organizacji zakupów 380 sł.
- P 1929 331:69
 B Przgl. Bud. Nr. 5.
 T Praca. 1050 sł.

KATALOG

KSIĄŻEK, CZASOPISM
I ODDZIELNYCH
BROSZUR z DZIEDZINY

„POLSKIEJ TECHNIKI”

WYDANYCH OD ROKU 1918 DO 31 GRUDNIA 1928

UKAZAŁ SIĘ
Z DRUKU NAKŁADEM
Z W I Ą Z K U
POLSK. ZRZESZ.
TECHNICZNYCH.

PATENTY na wynalazki, rejestracje marek, modeli wzorów w Polsce i zagranicą.

Czempiński i Skrzypkowski
Inżynierowie
Rzeczniccy patentowi

Warszawa, ul. Krucza № 43.
Telefon Nr. 226-70.
Adres telegr. „Prawo-Warszawa“.

KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA

OPIS SYSTEMU I SKRÓCONE TABLICE

Do nabycia w Kancelarji Stow. Techników Polskich
w Warszawie.

- P 1929. 692.5
B Przegł. Bud. Nr. 5.
T PIANKO I. bud. Koszt obecny budowy domu mieszkalnego. 150 zł.
- P 1929. 624.132.3
B Przegł. Bud. Nr. 5.
T Rewolucyjny postępowanie w budowie kopalń mechanicznych. 1360 zł. + 2 rys.
- P 1929. 691.8
B Przegł. Bud. Nr. 5.
T Heraklit. (Schweizerische Bauzeitung Nr. 10, r. 1929). 200 zł.
- P 1929. 621.311(438) + 620.9
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T KUŹMICKI MIECZYSLAW inż. Produkcja energii elektrycznej w Polsce w latach 1919-1928. 480 zł. + 5 tab.
- P 1929. 621.3:347 + 621.3:351(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T HEVELIN W. Polskie ustawodawstwo elektryczne. 1400 zł.
- P 1929. 338:621.326(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T POTEMPSKI E. inż. Fabrykacja żarówek elektrycznych w Polsce. 1100 zł.
- P 1929. 621.315(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T SKOWRONSKI JERZY inż. Ceramika elektryczna w Polsce 1140 zł. + 2 rys. + 7 tab.
- P 1929. 338:621.355(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T NACHOLIŃSKI M. inż. Polski przemysł akumulatorowy. 700 zł.
- P 1929. 338:621.317(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T JABŁOŃSKI BOL. inż. elektr. Wyrobów elektrycznych przyrządów mierniczych. 490 zł.
- P 1929. 338:621.39(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T DOBRSKI K. inż. Przemysł techniczny w Polsce i warunki jego rozwoju. 2170 zł.
- P 1929. 621.3:06(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T KARŚNICKI F. inż. Polskie organizacje elektrotechniczne. 1200 zł.
- P 1929. 389.6:621.3
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T DREWŃOWSKI K. prof. Normalizacja elektrotechniczna w Polsce. 1850 zł.
- P 1929. 352:621.3
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T RZAŚNICKI J. inż. Krótki rzut oka na rozwój działu elektrycznego w Głównym Urzędzie Miar w Warszawie. 600 zł.
- P 1929. 378:621.3
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T POŻARYSKI M. prof. Elektrotechnika w polskich szkołach akademickich. 1150 zł. + 6 rys.
- P 1929. 621.3:669.1(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T GROZA A. inż. Zarys elektryfikacji muł żelaznych. 1570 zł. + 6 rys. + 2 tab.
- P 1929. 621.3:621.7(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T GIZE J. inż. Elektryfikacja przemysłu metalowego w Polsce. 330 zł. + 1 tab.
- P 1929. 621.3:622.323(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T BOJ MARJAN inż. Elektryfikacja przemysłu naftowego. 1350 zł. + 17 rys.
- P 1929. 621.3:664.1(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T SŁIWIŃSKI STANISŁAW inż. Rozwój urządzeń elektrycznych w ciągu 10-lecia w polskim przemyśle cukrowniczym. 720 zł. + 1 rys.
- P 1929. 621.3:625.1(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T PODOSKI R. inż. Elektryfikacja kolei. 490 zł.
- P 1929. 621.33(438)
B Przegł. Elektr. Nr. 12.
T BANIEWICZ T. inż. Tramwaje i elektryczne koleje dojazdowe w Polsce w okresie dziesięciolecia niepodległości. 770 zł. + 2 tab.

AEG

WARSZAWA, Krakowskie Przedmieście 16-18.

KRAKÓW,

ul. Dunajewskiego 3

SOSNOWIEC,

ul. Warszawska 6.

ŁÓDŹ,

ul. Piotrkowska 165

POZNAŃ,

ul. Św. Marcina 41

KATOWICE

ul. Marjacka 23.

**„POWSZECHNE TOWARZYSTWO
ELEKTRYCZNE A. E. G.“**

SP. z OGR. ODP.

BUDOWA

TURBIN

PAROWYCH

Wszelkie instalacje elektryczne

Wielkie składy materiałów

elektrycznych.

1929. 621.3:623(438)
 Przgl. Elektr. Nr. 12.
 GUENTHER W. inż. ppułk. Roz-
 wój elektrotechniki prądu silnego, a
 zagadnienie obrony państwa 1320 sł.
1929. 621.39(438)
 Przgl. Elektr. Nr. 12.
 ZUCHMANTOWICZ ST. inż. Roz-
 wój telefonów i telegrafów w Pol-
 sce Odrodzonej. 1500 sł. + 5 rys. +
 5 rys.
1929. 338:621.313(438)
 Przgl. Elektr. Nr. 12.
 ROMAN J. inż. Wyrób maszyn
 elektrycznych w Polsce. 660 sł. + 6
 rys. + 3 wykresy.
1929. 338:621.316(438)
 Przgl. Elektr. Nr. 12.
 SZPOTANSKI inż. elektr. Prze-
 myśl budowy przyborów elektrycz-
 nych dla prądów silnych, 700 sł.
1929. 654.14(438)+654(438)
 Przgl. Techn. Nr. 10.
 ZUCHMANTOWICZ Z. inż. radca
 M. P. i T. Telegraf i telefon w Pol-
 sce odrodzonej. 2210 sł. + 3 rys.
1929. 633.662+629.135
 Przgl. Techn. Nr. 10.
 MISZTAŁ FR. inż. Warunki pracy
 śmigła w skośnym strumieniu powie-
 trza. 1800 sł. + 3 rys.
1929. 627.827
 Przgl. Techn. Nr. 10.
 S. O. Jaz Coolidge'a na Gieła Ri-
 ver w St. Zjedn. (Le Génie Civil, Nr.
 3, 1929). 670 sł. + 3 rys.
1929. 629.183
 Przgl. Techn. Nr. 10.
 S. O. Wpływ cyny na własności, a
 zwłaszcza zdolność do walcowania
 stali martinowskiej. (inż. W. Keller,
 St. u. E., r. 1929, zes. 5 str. 138).
 160 sł.
1929. 662.75
 Przgl. Techn. Nr. 10.
 Doświadczenia nad prężnościami
 przy spalaniu mieszanek gazowej. (Le
 Génie Civ., str. 68—69, 1929). 380.
1929. 621.431.75.03+621.43.03
 Przgl. Techn. Nr. 11 i 13.
 KSIĘSKI K. inż. Nowoczesne kar-
 buratory lotnicze. 5580 sł. + 10 rys.
1929. 621.863
 Przgl. Techn. Nr. 11.
 SUCHOWIAK W. inż. prof. Polit.
 Warsz. Nowoczesne wciągarki chwy-
 taków dwulinowych. 2000 sł. + 12
 rys.
1929. 626.8(438)
 Przgl. Techn. Nr. 11.
 TURCZYNOWICZ ST. inż. Kon-
 ferencja w sprawie zmeliorowania i
 zagospodarowania Polesia. (12-14-X.
 1928). 920 sł.
1929. 625.75
 Przgl. Techn. Nr. 11.
 Badanie zużycia powierzchni
 dróg. V. D. I. t. 73 (1929 zes. 6, str.
 206). 90 sł.
1929. 621.642.2+621.532.1
 Przgl. Techn. Nr. 11.
 Rury wzmacniane do przewożenia
 gazów sprężonych. 730 sł. + 1 tab.
1929. 669.143+621.741.1
 Przgl. Techn. Nr. 11.
 T. M. Własności mechaniczne od-
 lewów stalowych przy wyższych tem-
 peraturach. (Körber i Pomp, Mitteil-
 ungen aus d. K. W. Inst. i Eisenforsch.
 Düsseldorf, 1928, X, 91—103). 480 sł.
 + 5 rys.
1929. 621.774.3
 Przgl. Techn. Nr. 12 i 14.
 GIERDZIEJEWSKI K. inż. Odle-
 wanie rur żeliwnych w formach wiru-
 jących w Polsce. 3900 sł. + 14 rys.
1929. 625.861
 Przgl. Techn. Nr. 12.
 OKECKI M. S. inż. Projekt nor-
 malizacji materiałów kamiennych, u-
 żywanych do celów drogowych. 1770
 sł. + 2 tab.
1929. 633.65
 Przgl. Techn. Nr. 12.
 RONDER JULJAN inż. Wpływ
 przeciążenia na promień działania sa-
 molotu. 500 sł. + 1 rys.
1929. 621.541.1
 Przgl. Techn. Nr. 12.
 TH. Zębate Silniki powietrzne z u-
 zębieniem daszkowym (wedł. art. w Z.
 d. V. d. I. t. 72 (1928), str. 1927 —
 1930). 1270 sł. + rys.
1929. 621.335
 Przgl. Techn. Nr. 12.
 Lokomotywa elektryczna o mocy
 4000 K. M. (The Engineer 25.I. 1929
 r., str. 97), 120 sł.

BRACIA LILPOP

WARSZAWA, MAZOWIECKA 7

Wyłączna sprzedaż na Polskę stali zakładów
KRUPP'Ń, reprezentowanych przez firmę
„ROBERT ZAPP”

oraz

METALU

„WIDIA”

Do mechanicznej obróbki wszelkiego rodzaju
najtwardszych materiałów

CHARAKTERYSTYKA

- 1) Twardość metalu „Widia” wynosi 9,6 p/g skali Mossche go
- 2) Ciężar gatunkowy: 14,5
- 3) Zupełna nieodpuszczalność
- 4) Odpowiednia ciągliwość.

Zastosowanie: do obróbki żeliwa zwykłego i utwardzonego, odlewów stalowych, wszelkiego rodzaju stali ciągnionych o najwyższych wytrzymałościach, stali manganowej, brązu, aluminium, ebonitu, papieru, szkła, porcelany i do wierceń ziemnych, wzamian koronek djamentowych.

We wszystkich podanych wypadkach metal „WIDIA” wykazał nadzwyczajną sprawność, długotrwałość i zupełną pewność w zastosowaniu.

ZĄDAJCIE PROSPEKTÓW.